

Sylvia Borren: 'Ik was echt onder de indruk toen ik het duurzaamheidsrapport las. Ik dacht: wauw, wat zou deze branche veel kunnen als ze echt wil.'

GREENPEACE-DIRECTEUR SYLVIA BORREN
MAAKT HELDER STATEMENT

**'ALS JE DE MACHT
HEBT DEZE AARDE
TE BEHOUDEN,
WAAROM DOE JE
HET DAN NIET?'**

Er was een tijd waarin actievoerders van Greenpeace de jaarvergadering van de VNCI verstoorden. Afgelopen juni kwam Greenpeace-directeur Sylvia Borren via de voordeur binnen om het eerste duurzaamheidsrapport van de branche in ontvangst te nemen. Helemaal koek en ei is het nog niet: "De branche kan zich bijvoorbeeld steviger inzetten voor een goed ETS-systeem, voor een hogere CO2-prijs, voor energiebesparing en voor schone energie."

Tekst: Jos de Gruiter

Dat was even slikken. 19 juni 2014. Jaarvergadering van de VNCI. Met trots presenteert de organisatie haar eerste duurzaamheidsrapport, een beschrijving van ambities, doelstellingen en bereikte resultaten van de chemische industrie op het gebied van verduurzaming. Prins Carlos de Bourbon de Parme (directeur van het Institute for Sustainable Innovation & Development), Jasper Wesseling (directeur Innovatie en Kennis bij het Ministerie van Economische Zaken) en directeur Sylvia Borren van Greenpeace Nederland zijn uitgenodigd om het eerste exemplaar van het rapport in een feestelijke setting uit handen van VNCI-directeur Colette Alma te ontvangen. Dan gaat er een schokgolfje door de zaal. De Greenpeace-directeur vindt het 'goed dat het rapport er is', maar noemt de vorderingen van de branche nog 'waardeloos', met nadruk op elke lettergreep. Tijdens het lezen is ze 'heen en weer geworpen tussen hoop en wanhoop'. De hoop zit 'm in de vaststelling dat de chemie gigantische mogelijkheden en

ambities heeft, de wanhoop in de gerealiseerde en uitgesproken ambities, zoals ten aanzien van reductie van CO2-uitstoot. Borren stelt de zaal een vraag: "Wilt u door Greenpeace de goede kant op geslagen worden, of doet u het zelf?"

Circulaire economie

Een maand later. Amsterdam-Noord. Greenpeace Nederland is verhuisd naar een adres tussen vervallen fabriekspanden waar loslopende Amsterdammers en één jaar oude navigatiehulpjes de weg nog niet kennen. In de voormalige smederij heerst de chaos van een bouwplaats in vol bedrijf. "Mooi hè?" wijst Borren enthousiast op de stalen balken die het pand doorkruisen en de metalen lampen aan de dakconstructie. "Allemaal tweedehands. Circulaire economie!" In een scheidingswand zit Diederik Samsom (was ooit campagneleider bij Greenpeace). Op de vragende blik: "Ons oude archief. Tot pulp verwerkt en gebruikt als bouw materiaal voor binnenmuren en plafonds."

Twee iPhones vragen om beurten om aandacht, onder meer over de afwikkeling van de door Russische autoriteiten gegijzelde Arctic Sunrise, het schip van de organisatie dat vorig najaar actie voerde tegen olieboringen in het Noordpoolgebied. Het ligt 'ontmanteld' in de haven van Moermansk.

In het verleden voerde Greenpeace ook nog weleens actie tijdens VNCI-jaarvergaderingen. Nu werd u uitgenodigd. Had uw komst door de hoofdingang daardoor symbolische betekenis?

"Goeie vraag. Wij worden vaak uitgenodigd en altijd is er de afweging: heeft onze aanwezigheid toegevoegde waarde of worden we misbruikt als keurmerk. Ik had me voorbereid op een langer verhaal, en toen me duidelijk werd dat ik mijn spreektijd moest delen met twee anderen heb ik gekozen voor een kort, helder statement."

Waar-de-loos.

"Dat is dan wat blijft hangen. Maar ik heb ook gezegd dat ik het een goed rapport vind. Het laat op transparante wijze zien waar de branche staat."

Maar waar de branche staat bevalt u niet.

"Het kan op veel terreinen beter. De sector kan zich bijvoorbeeld steviger inzetten voor een goed ETS-systeem, voor een hogere CO2-prijs, voor energiebesparing en voor schone energie."

Liggen de ambitieniveaus werkelijk zo ver uit elkaar? Greenpeace pleit voor vermindering van de CO2-uitstoot met 55 procent in 2030, de chemische industrie met 40 procent. Dat is toch geen wereld van verschil?

"Onze ambitie om de CO2-uitstoot met 55 procent te verminderen, is niet uit de lucht gegrepen. Die is gebaseerd op de noodzaak om de opwarming van de aarde tot 2 graden te beperken – en er bij voorkeur onder te blijven. Daar zit de urgentie voor ons. Wat mij betreft niet eens vanwege de gevolgen voor komende generaties, maar vanwege de huidige gevolgen voor mensen aan de onderkant van de armoede, die nu al de prijs van opwarming betalen door ▶

CV SYLVIA BORREN

Opleiding: bachelor in *Education and religious studies*, master in *Education*.

2011-heden: directeur Greenpeace Nederland

2013: mede-ondertekenaar van het *Energieakkoord voor duurzame groei*

1994-2008: directeur Oxfam Novib

Voormalig landelijk bestuurslid bij belangenorganisatie COC

'Greenpeace is niet tegen de chemische industrie en vindt dat de branche in Nederland moet blijven'

opdroging in Afrika en orkanen en overstromingen in andere delen van de wereld. Het zijn de mensen die weinig tot geen aandeel hebben gehad in de oorzaak van de ramp en die zich er het minst tegen kunnen beschermen. Ik heb me eerder ingezet voor een aantal zaken, zoals de lesbische homobeweging (als bestuurslid van het COC – red.) en de armoedebestrijding (als directeur van Oxfam Novib – red.). Bij sommige doelen kun je tevreden zijn als je stappen in de goede richting zet, maar er zijn ook onderwerpen... Ik heb eens een lezing bijgewoond van een Joodse professor. Hij hield zijn gehoor voor: stel dat we na de Tweede Wereldoorlog hadden vastgesteld dat de vergassing van Joden verschrikkelijk was en dat we het aantal langzaam moesten afbouwen. Dat is toch ondenkbaar? Sommige dingen moet je meteen aanpakken. We hebben nu nog maximaal twintig jaar om te voorkomen dat de opwarming van de aarde boven de 2 graden uitkomt, maar we zijn nog niet aan het begin van een serieuze aanpak. Ik vind daarom dat elke industrietak zich moet afvragen of hij bijdraagt aan inspanningen om onder die 2 graden te blijven. Met 40 procent CO₂-vermindering heeft de

chemie een te lage ambitie. Ik las daarnaast in het rapport *Energie-efficiëntie in de industrie: potentiëlen, barrières en beleid* van ECN in een tabel over het jaarlijks primaire energiebesparingstempo in Nederlandse industriesectoren dat de chemische industrie tussen 2000 en 2007 0,1 procent per jaar bespaarde, waar het convenant om 0,5 procent vroeg."

Tijdens de jaarvergadering waar u aanwezig was, benoemde VNCI-voorzitter Fuhrmann de actuele problemen van de branche, zoals het grote verschil in energie- en grondstofprijzen tussen de Verenigde Staten en Europa. Sluit u daar de ogen voor?

"Wijzen op schaliegas zet een *race to the bottom* in gang. Moeten wij ook kinderarbeid invoeren omdat producenten in sommige landen ons daarmee beconcurreren? Ik heb tijdens jullie jaarvergadering het voorbeeld van AkzoNobel genoemd. Greenpeace voerde actie tegen de schadelijke *antifoulingcoatings* van het bedrijf. Met de nieuw ontwikkelde milieuvriendelijker variant werd Akzo mondiaal marktleider. De kost gaat voor de baat uit. De industrie kan de hoge energieprijzen gebruiken om aan alternatieven te werken."

Zoals?

"Word onze bondgenoot in de lobby voor een CO₂-prijs van 80 euro, dan worden de alternatieven rendabel. Als je de 2 graden opwarming serieus als uiterste bovengrens neemt, kun je terugredeneren welke maatregelen er binnen welke termijn nodig zijn. Als de chemie daarbij onze hulp kan gebruiken, is Greenpeace de eerste die op de stoep staat."

Vader was chemicus

Borren wil een mogelijk vooroordeel wegnemen. "Greenpeace is niet tegen de chemische industrie en vindt dat de branche in Nederland

moet blijven", zegt ze. "Al was het maar omdat hier nog regels en afspraken te maken zijn." Haar vader was chemicus, vertelt ze, en ze heeft heel wat bedrijven van binnen gezien, ook in de chemie. "Ik heb niets tegen de chemie. De sector zorgt voor werkgelegenheid en economische stabiliteit. Maar soms staan we recht tegenover elkaar: bijvoorbeeld als er producten worden gemaakt die het milieu schaden, zoals landbouwgif dat de bijenstand bedreigt. Aan de andere kant is het diezelfde chemische industrie die voor oplossingen kan zorgen. Ook op het gebied van duurzaamheid overigens. Ik was echt onder de indruk toen ik het duurzaamheidsrapport las. Ik dacht: wauw, wat zou deze branche veel kunnen als ze echt wil."

Als ze echt wil?

"Toen ik mijn oordeel over het duurzaamheidsrapport gaf tijdens de VNCI-jaarvergadering, zag ik veel mensen in de zaal goedkeurend knikken. Het was echt niet zo dat ik een bom tot ontploffing bracht waar niemand op gerekend had. Maar in zijn algemeenheid vind ik dat mensen, bedrijven en organisaties net

GREENPEACE STAAT OPEN VOOR 'SERIEUZE DIALOOG' MET SECTOR

Borren staat open voor een serieuze dialoog met de sector, zegt ze. "Een serieuze dialoog", herhaalt ze. "Niet in de zin van: Greenpeace zit bij ons aan tafel, dus onze duurzaamheidsinspanningen zijn goed genoeg. En uiteindelijk gaat het altijd om het gedrag, niet om mooie woorden. Ik snap dat er fouten worden gemaakt – die maken we zelf ook, dat is de laatste tijd wel duidelijk geworden – maar het gesprek moet gaan over maatregelen om onder de 2 graden opwarming te blijven en over de vaststelling dat we het niet halen als we in dit tempo doorgaan."

iets meer verantwoordelijkheid moeten nemen dan van ze wordt verwacht. Dat vraag ik dus ook van een organisatie als de VNCI: kijk eens naar je ambitieniveau en vraag je af of het niet een tandje meer mag zijn. Richt je je op wat ik noem de 'hindermacht' of trek je mee met de voorlopers. Ik denk dat de chemische industrie van beide voorbeelden in huis heeft."

Is het niet productiever om achterblijvers bij te trekken in plaats van voorlopers te stimuleren nog harder te lopen?

"Onze strategie gaat ervan uit dat we de voorlopers prikkelen om verder te springen. De achterblijvers aanpakken heeft geen zin, daarmee verhoog je het niveau niet."

U had het zojuist over 'net iets meer verantwoordelijkheid nemen'. Wat verstaat u daaronder?

"We hadden enige tijd geleden de discussie over de aanvoer van Noordpoololie naar de haven van Rotterdam. Greenpeace vindt dat Rotterdam zo'n tanker moet weigeren, maar de haven stond op het standpunt dat de olie niet illegaal was en dat het vrij verkeer van goe-

deren niet mocht worden belemmerd. Dat snap ik dan niet. Een haven kan eigen regels stellen en doet dat ook, bijvoorbeeld als het gaat om vuurwerk. Bovendien is er een recente uitspraak van de Wereldhandelsorganisatie WTO die de import van zeehondenvacht verbiedt. Het vrije verkeer is dus niet onbeperkt en het gaat er dan om welke beperkingen je wilt opleggen. *Then we're talking*, dan ben je met elkaar in gesprek. Dat bedoel ik daarmee."

Profit wint

Ze benadrukt niet tegen winst te zijn. "Maar het gaat om de balans. Ondernemers hebben de mond vol van *planet, people* en *profit*, maar in de praktijk wint de profit het toch vaak van de planet en de people. Als ik me opwind over olieproductie op de Noordpool, dan zie ik beelden van de Niger Delta, waar het milieu en de mensen die daar wonen onvoorstelbare schade is toegebracht. Het gaat erom dat we opvattingen ontwikkelen over produceren met oog voor de planeet en de mens en de toekomst van beide. Als je de macht hebt om deze aarde te behouden, waarom doe je het dan niet?" ■

DUURZAAMHEIDSRAPPORT

Het duurzaamheidsrapport geeft een beeld over de rol van de chemie in duurzame ontwikkeling en over haar impact op milieu en samenleving. Het belicht de resultaten, de inspanningen en de ambities van de chemische industrie in Nederland en zet daarnaast de knelpunten en uitdagingen, waar de industrie mee te maken krijgt, uiteen. Dit eerste rapport is het begin van een proces om te komen tot een regelmatige monitoring van en rapportage over de bijdrage van de chemie aan verduurzaming van de industrie en de samenleving.

Meer informatie: www.vnci.nl/duurzaamheidsrapport

DISCUSSIEER MEE!

Sylvia Borren is kritisch over het eerste duurzaamheidsrapport van de chemische industrie. Zij vindt de ambities, doelstellingen en de tot nu bereikte resultaten voor verduurzaming niet te ver gaan. Ben u het met Borren eens? Of juist niet? **Discussieer mee op LinkedIn.**

<http://linkd.in/1nNwSWv>

